

Ühiskond lähivaates 2016

OECD sotsiaalsed näitajad

Eestikeelne kokkuvõte

OECD noorest elanikkonnast oli 2015. aastal töökoha, hariduse või koolituseeta (NEET) viisteist protsenti – umbes 40 miljonit noort inimest. Enam kui kaks kolmandikku neist ei otsinud aktiivselt tööd. NEETide 2014. aasta kogusissetulek oleks hinnanguliselt võinud olla 360–605 miljardit või 0,9–1,5% kogu OECD SKTst. Töö ja sissetulekutega seotud ebakindlus võib takistada noori inimesi teiste traditsiooniliste täiskasvanuks saamise versta-postide saavutamist, muutes nad pettunuks ja heidutatuks. Lisaks võib see olulisel määral mõjutada tervist, viljakust, kuritegevust ning viimaks ohustada ka sotsiaalset ühtsust. Noorte inimeste abistamine üleminekul edasise hariduse saamise või töökohani on seetõttu OECD poliitilises tegevuskavas esikohal, millest annab tõestust G20 püstitatud eesmärk vähendada vähese kvalifikatsiooniga noorte, NEETide või mitteametliku sektori heaks töötavate noorte osakaalu 2025. aastaks 15% võrra.

Võrreldes 2007. aastaga on igast kümnest töökohast üks kadunud

Vahemikus 2007 ja 2014 kaotati peaaegu üks kümnest alla 30-aastaste inimeste käes olnud töökohtadest. Hispaanias, Kreekas ja Iirimaa on töötavate noorte osakaal vähenenud poole võrra. Põhikoolis koolist lahkunud noored kannatasid töökohtade kadumise all kõige enam. Ning kuigi mõned riigid on suutnud noorte tööhõive viia kriisieelsele tasemele, on taastumine olnud liiga nõrk, et paljudes riikides olulisel määral parandada noorte väljavaateid.

Noored inimesed on haavatavad just vähema kvalifikatsiooni tõttu

Põhikooliharidusega noored moodustavad üle 30% NEETidest ning nende NEETiks saamine on kolm korda tõenäolisem kui ülikooliharidusega noortel. Siiski ei puuduta nõrk haridustase ainult formaalseid kvalifikatsioone; kehvade lugemis- ja arvutusoskusega noored kuuluvad suurema tõenäosusega NEETide hulka, mis viitab kvaliteetse alternatiivse hariduse ja koolitusteede olulisusele inimeste jaoks, kes koolist varakult lahkuvad.

Noored naised on tihti hooldusülesannete täitmise tõttu NEETi rollis

Naistel on suurem risk NEETiks saada, eriti just pikaajaliselt. Paljud noored naised hoolitsevad kodus laste ja muude pereliikmete eest. Seetõttu on naiste NEETiks saamise tõenäosus 1,4 korda suurem kui meestel. Üksikvanemate jaoks on eriti raske kombineerida laste eest hoolitsemist töötamise või

edasiõppimisega. Taskukohase lastehoiu kättesaadavus on noorte naiste tööväljavaadete edendamise jaoks seega ülioluline.

Mõned NEETid on ka muul viisil ebasoodsas olukorras

Juba muul viisil ebasoodsas positsioonis olevad noorukid kuuluvad tihti ka riskirühma, kelle NEETiks saamise oht on väga suur. Võõrsil sündinute NEETide rühma langemise tõenäosus on 1,5 korda suurem eriti, kui nad ei räägi kohalikku keelt ja on vähese kvalifikatsiooniga. Kehva õppeedukusega või töötute vanemate lapsed võivad samuti suurema tõenäosusega olla töötud või tegevusetu. See viitab ebasoodsate olukordade ülekandumisele põlvkondade vahel. Samuti on NEETide seas harilikust rohkem halva tervisliku seisundiga noorukeid.

Enamik noori inimesi ei kuulu kunagi NEETide rühma, kuid üks viiendik neist kuulub sinna pikaajaliselt

Analüüsitud riikide lõikes ei olnud enam kui pool noortest inimestest nelja-aastase perioodi jooksul kunagi töötava või mitteõppiva. Teiste jaoks on lühike NEETi periood osa edukast üleminekust hariduse omandamisest töökohale. Üks viiendik kõigist noortest on siiski alates töölt või koolist lahkumisest enam kui üks aasta NEET, ning nende jaoks ei ole tegu siirdeperioodi, vaid püsiva seisundiga. Tugevalt kriisi käes kannatanud riikides on NEETide osakaal suurem; samuti on naised, madala haridustasemega isikud ja halva tervisega noored suuremas pikaajaliselt NEETide gruppi kuulumise ohus.

NEETid on madalama õnne, usalduse ja poliitilise huvi tasemega.

NEET olemine mõjutab suure tõenäosusega noorte inimeste õnnelikkust, see võib neis tekitada tunde, et nad on hääleõigusest ilma jäänud, ning võib mõjutada sotsiaalset ühtsust. NEET-noored on eluga vähem rahul ning nad usaldavad võrreldes mitte-NEETidest noortega vähem. Samuti huvituvad nad vähem poliitikast ja arvavad suurema tõenäosusega, et kodanike eest hoolitsemine on valitsuse ülesanne.

Noorte turvavõrgustikud kipuvad olema nõrgemad

Koolist lahkujad ja katkendliku hariduskäiguga noored ei kvalifitseeru tihti kindlustusel põhinevatele toetustele. Ainult umbes 30% töötutest noortest saavad töötushüvitisi, samas kui neid hüvitisi saavad üle 40% töötajatest, kes on 30-aastased ja vanemad. Seetõttu on sotsiaalsed võrgustikud noorte inimeste seas valitseva vaesuse vastu võitlemisel vähem tõhusad. Riiklikud toetused hoiavad 40% noortest inimestest vaesuspiirist ülalpool, kelle sissetulek oleks vastasel juhul allpool vaesuspiiri, võrreldes 50% täiskasvanutest, kes on 30-aastased ja vanemad. Umbes iga kaheksas nooruk elab vaesuses ning vaesuse määr on vanemate inimeste seas suurem.

Kooli varajase poolelijätmise vastu võitlemine on eluliselt oluline

Keskhariduseta koolist lahkuvate inimeste osakaal on OECD riikides viimase kümnendi jooksul vähenenud. Sellest hoolimata ei ole ühel kuuest 25–34-aastasest inimesest ikka veel keskharidust, eriti just noortel meestel. Tagamaks, et kõik noored saaksid keskhariduse, on vaja laiahaardelist tuge: väljakukkumise ohumärkide tuvastamiseks tuleb jälgida kooliskäimist; tegeleda tuleb õpilaste sotsiaalsete või terviseprobleemidega ning pakkuda tuleks ka koolipäevajärgseid programme, et õpilasi kaasata ning nende motivatsiooni tugevdada.

Kvaliteetne kutseharidus ja koolitused saavad muuta ülemineku koolist töökohta sujuvamaks.

Kutseharidus ja koolitused (VET) on väärtuslikuks alternatiiviks akadeemilisele haridusele. Need valmistavad noorukeid ette tööturule sisenemiseks, olles suunatud tööandjatele vajalike oskuste pakkumisele. Kutsehariduse ja koolituse praktiline koolituskomponent peaks tuginema tööülesannetele, ideaalselt peaks see olema saadaval praktika kujul, viies noored inimesed varajases staadiumis kokku tööandjatega. Sellised programmid võivad koolist väsinud noorukite jaoks olla eriti atraktiivsed ja

kasulikud. Praktikaeelsed programmid valmistavad ette neid, kel puudub töökohal toimetulemiseks vajalik kirjaoskus, arvutusoskus või sotsiaalsed oskused.

NEETe tuleb uuesti kaasata hoolega valitud programmide kaudu

Avalikud teenistused peavad pikaajalise töötuse vältimiseks NEETidele abikäe osutama. Tööhõive-, sotsiaalteenused ja valitsusvälised osalejad võivad mittesidusate noorte kaasamises mängida kesksel rollil. Kui nooruk on registreeritud, saab laiahaardelise profiili loomisega muuta toetuse otstarbekohaseks ning säästa raha tagades, et sekkumised on pühendatud õigetele noortele. Paljud NEETid võivad töökoha leidmisel vajada vaid vähesel määral abi, samas võivad edukad raskekujuliste või mitmete barjääridega noortele suunatud programmid olla intensiivsed ja kulukad. Kõige lootustandvamad programmid kombineerivad koolitust ja praktilist väljaõpet nõustamise, psühholoogilise toe ja majutusega. Mõned programmid on osutunud kulutõhusaks, suurendades tulupotentsiaali ja vähendades kuritegevust.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgsest inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2016), *Society at a Glance 2016: OECD Social Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264261488-en